

ІНСТРУКЦІЯ № 49-ОП

**з охорони праці під час проведення навчальних занять в спортивному залі
та на спортивних майданчиках**

Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор УР

Черничко С.С.

«_____» _____ 2026 р.

ІНСТРУКЦІЯ № 49-ОП

з охорони праці під час проведення навчальних занять в спортивному залі та на спортивних майданчиках

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з охорони праці під час проведення занять в спортивному залі та на спортивних майданчиках розроблена у відповідності до Закону України "Про охорону праці" (Постанова ВР України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ) в редакції від 20.01.2018р, на основі «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», затвердженого Наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9 в редакції від 30 березня 2017 року, з урахуванням Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15 в редакції від 30 січня 2017 року № 140.

1.2. Інструкція з охорони праці під час проведення занять в спортивному залі та на спортивних майданчиках поширюється на всіх працівників Університету, які проводять навчальні заняття із здобувачами освіти у спортивному залі та на спортивних майданчиках.

1.3. Дана інструкція з охорони праці встановлює вимоги безпеки життєдіяльності для учнів 1-11 класів під час проведення навчальних занять у спортивному залі та на спортивних майданчиках.

1.4. До навчальних занять з фізичної культури мають допускатися особи, які пройшли обов'язковий періодичний медичний огляд, вивчили цю інструкцію з охорони праці та пройшли вступний інструктаж з охорони праці.

1.5. Під час занять має суворо дотримуватися розклад навчальних занять, а також встановлені режими занять і відпочинку.

1.6. Під час проведення навчальних занять можливий вплив на здобувачів освіти та викладача наступних небезпечних факторів:

- Фізичні фактори (травмування спорядженням та інвентарем; падіння на слизькій підлозі спортивної зали чи спортивного майданчику; висока напруга в електромережі; статичні і диманічні перевантаження);
- Хімічні фактори (підвищене забруднення повітря в спортивному залі, пилюка).

1.7. При проведенні навчальних занять у спортивному залі та на спортивних майданчиках, обов'язково повинна бути у визначеному місці медична аптечка, укомплектована всіма необхідними медикаментами і перев'язувальними засобами для екстреного надання першої домедичної допомоги постраждалим при отриманні ними будь-яких травм.

1.8. Викладач навчальних занять і здобувачі освіти зобов'язані суворо дотримуватися правил пожежної безпеки, знати і вміти швидко знаходити місця зберігання первинних засобів пожежогасіння.

1.9. У залі на видному місці повинна бути розміщена *інструкція з техніки безпеки у спортивному залі*, призначена для здобувачів освіти.

1.10. При настанні нещасного випадку із здобувачем освіти під час проведення занять у спортивному залі чи на спортивному майданчику, викладач зобов'язаний негайно поінформувати про випадок Ректора (за відсутності - особу, яка заміняє), фахівця з охорони праці Університету або іншу уповноважену особу. За необхідності, самостійно надати першу долікарську допомогу.

1.1. На початку кожного навчального року необхідно проводити з усіма здобувачами освіти вступний інструктаж з техніки безпеки, з обов'язковим внесенням запису до відповідного журналу.

1.2. Перед початком роботи з новим типом спортивного обладнання (інвентарю) і виконанням нових видів фізичних вправ необхідно провести із здобувачами освіти інструктаж з техніки безпеки з обов'язковим внесенням запису до відповідного журналу.

1.3. Під час проведення навчальних занять викладач і здобувачі освіти повинні дотримуватися правил техніки безпеки та цієї інструкції.

1.4. Особи, які допустили невиконання або порушення цієї *інструкції з охорони праці під час проведення занять в спортивному залі та на спортивних майданчиках*, повинні бути притягнуті до дисциплінарної відповідальності відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку та згідно чинного законодавства, а при необхідності, повинні пройти позачергову перевірку знання норм і правил охорони праці.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ ЗАНЯТЬ У СПОРТИВНОМУ ЗАЛІ ТА НА СПОРТИВНИХ МАЙДАНЧИКАХ

2.1. Перед початком занять необхідно переконатися в надійності установки і кріплення стійок і перекладин футбольних воріт, баскетбольних щитів та іншого спортивного обладнання та інвентарю.

2.2. Необхідно перевірити загальний стан спортивного залу чи майданчика.

2.3. У разі виявлення будь-яких несправностей спортивного обладнання та інвентарю викладач, який проводить заняття в спортивному залі чи на спортивному майданчику, зобов'язаний своєчасно проінформувати про це проректора з господарської та навчальної роботи (за його відсутності - особа, яка заміняє).

2.4. Кількість місць у спортивному залі під час проведення занять встановлюється із розрахунку 2,8 кв. м. на одного учня. Заповнювати зал понад встановлену норму забороняється.

2.5. Підлоги спортивних залів повинні бути пружними, без щілин і заступів, мати рівну, горизонтальну і неслизьку поверхню. Вона не повинна деформуватися від миття і до початку занять має бути сухою і чистою. Поверхня спортивного майданчика повинна бути рівною, без ям, нерівностей, тріщин, виступів та інших механічних пошкоджень, сторонніх предметів.

2.6. Кільця для гри у баскетбол слід закріплювати на висоті 3,05 м від підлоги спортзалу.

2.7. Гімнастичні прилади не повинні мати коливань, прогинів у складальних одиницях і з'єднаннях люфтів, . Деталі скріплень мають бути надійно закріплені.

2.8. На майданчику для гри в гандбол мати безпечну зону в 1 м вздовж бокових ліній і не менш, як 2 м за лицевими лініями.

2.9. Здобувачам освіти, що грають у футбол, слід мати індивідуальні захисні засоби: захисні щитки під гетри, воротарям – рукавички.

2.10. Робоча поверхня перекладини, брусів повинна бути гладенькою. Пластили для скріплення гаків розтяжок повинні бути щільно прикручені до підлоги.

2.11. Гімнастичні мати повинні впритул укладатися навколо гімнастичного приладу так, щоб вони перекривали площу зіскоку та можливого зриву або падіння.

2.12. Гімнастичний місток має бути побитий гумою, щоб запобігти ковзанню під час відштовхування.

2.13. Бігові доріжки на спортивних майданчиках повинні бути спеціально обладнані, без нерівностей, ям, слизького ґрунту, бігова доріжка повинна продовжуватись не менш, як на 15 – 20 м за лінію фінішу.

2.14. Ями для стрибків у довжину на спортивних майданчиках мають бути заповнені піском, розпушеним на глибину 20-40 см. Пісок повинен бути чистим, розрівняним. Перед кожним стрибком пісок слід розрихлювати і вирівнювати.

2.15. Метання спортивних приладів має проводитися за дотримання техніки безпеки, які унеможливають попадання приладів за межі спортивного майданчика. Довжина секторів для приземлення спортивних приладів повинна бути не менш, як 60 м.

2.16. Викладач зобов'язаний:

- підготувати спортивний зал або спортивний майданчик для забезпечення безпеки й ефективності заняття;
- при занятті в спортивному залі перевіряє сухість підлоги;
- перевірити перед початком занять одяг та взуття учнів, ознайомитися з медичними показаннями;
- перевіряти справність спортивного інвентарю та устаткування перед кожним уроком;
- забезпечити безпечне використання спортивного устаткування й інвентарю, наявного в спортивному залі й на спортивному майданчику;
- перевірити надійність кріплення баскетбольних щитів, волейбольної сітки, стійок та іншого спорядження;

2.17. Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вимоги охорони праці та правила техніки безпеки для учнів під час занять в спортивному залі та на спортивних майданчиках.

3. ВИМОГИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ У СПОРТИВНОМУ ЗАЛІ ТА НА СПОРТИВНИХ МАЙДАНЧИКАХ

3.1. Під час проведення занять у спортивному залі та на спортивних майданчиках, необхідно дотримуватися всіх положень даної інструкції, правил експлуатації спортивного обладнання та інвентарю. Необхідно також суворо дотримуватися рекомендацій медичного працівника щодо дозування фізичного навантаження для учнів.

Здобувачі освіти повинні:

- починати заняття тільки з дозволу викладача;
- уважно слухати і виконувати всі команди (сигнали) учителя;
- виконувати вправи тільки зі страховкою;
- дотримуватися правил і норм поведінки.

3.2. Здобувачам освіти забороняється:

- організовувати спортивні ігри під час відсутності вчителя;
- брати участь у спортивних іграх без спортивної форми й взуття;
- порушувати вимоги охорони праці під час занять у спортивному залі чи на спортивному майданчику.

3.3. Викладач зобов'язаний забезпечити:

- дисципліну під час проведення навчальних занять;
- підтримання належного порядку та чистоти в спортивному залі чи на спортивному майданчику;
- проведення додаткового інструктажу учнів з техніки безпеки перед початком виконання вправ на спортивних снарядах і (або) вправ з їх використанням;
- дотримання учнями ліцею всіх вимог відповідних інструкцій з техніки безпеки при виконанні вправ на спортивних снарядах і при використанні спортивного обладнання;
- безпечне використання спортивного устаткування й інвентарю;

3.4. Викладачу забороняється:

- допускати до занять учнів, що мають медичні протипоказання;
- залишати без нагляду учнів;
- використовувати несправне спортивне устаткування, спорядження та інвентар, самостійно проводити ремонт такого інвентарю.

3.5. Під час проведення занять у спортивному залі чи на спортивному майданчику не повинно бути сторонніх осіб і предметів, які можуть стати причиною травматизму.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПРИ ВИНИКНЕННІ АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЙ

4.1. При виявленні будь-яких несправностей спортивного обладнання та інвентарю необхідно зупинити проведення навчального заняття та невідкладно повідомити про це адміністрацію Університету. Продовження навчального заняття можливе тільки після усунення всіх несправностей або заміни спортивного обладнання та інвентарю.

4.2. При настанні нещасного випадку із здобувачем освіти під час заняття, викладач зобов'язаний негайно поінформувати про випадок Ректора (за відсутності - особу, яка заміняє), фахівця з охорони праці або іншу уповноважену особу. За необхідності, самостійно надати першу долікарську допомогу.

4.3. У разі виникнення аварійних ситуацій (замикання електропроводки, прорив водопровідних труб, задимлення, поява сторонніх запахів і т.п.) на робочому місці, які можуть спричинити травми і (або) отруєння здобувачів освіти, викладач, який проводить заняття в спортивному залі чи на спортивному майданчику, зобов'язаний негайно евакуювати всіх здобувачів освіти, керуючись схемою евакуації та дотримуючись при цьому спокою і порядку.

4.4. При виникненні пожежі в спортивному залі, необхідно негайно евакуювати всіх здобувачів освіти із залу через всі наявні евакуаційні виходи, згідно плану евакуації та в подальших діях, керуватися *інструкцією з охорони праці при настанні надзвичайної ситуації та пожежі*; невідкладно інформувати про ситуацію адміністрацію ліцею, викликати пожежну команду за номером телефону “101” та оперативно приступити до гасіння пожежі наявними засобами.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ ЗАНЯТЬ В СПОРТИВНОМУ ЗАЛІ ТА НА СПОРТИВНИХ МАЙДАНЧИКАХ

5.1. Необхідно прибрати спортивний інвентар у спеціально відведені для цього місця і провести вологе прибирання спортивного залу.

5.2. Ретельно провітрити спортивний зал.

5.3. Організовано повернутися із здобувачами освіти в навчальний корпус Університету після проведення заняття на спортивному майданчику.

5.4. Здобувачам освіти необхідно зняти з себе спортивний одяг, спортивне взуття та прийняти душ або вимити обличчя і руки водою з використанням мила.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ ІНСТРУКЦІЇ

6.1. Перевірка та перегляд *інструкції з охорони праці під час проведення занять в спортивному залі та на спортивних майданчиках* здійснюється з періодичністю один раз на 5 років.

6.2. Достроково перегляд даної інструкції здійснюється:

- при внесенні доповнень і поправок до міжгалузевих та галузевих правил і типових інструкцій з охорони праці;
- при будь-яких змінах умов праці в конкретному приміщенні;
- при впровадженні нової техніки і (або) технологій;
- за результатами аналізу матеріалів розслідування аварій, що сталися, нещасних випадків і професійних захворювань;
- на вимогу представників органів інспекції праці.

6.3. Якщо по закінченні п'яти років з дня затвердження (введення в дію) даної інструкції умови праці не піддавалися змінам, то її дія може бути продовжена на наступні 5 років.

6.4. Відповідальність за своєчасні зміни і доповнення, а також перегляд цієї інструкції покладено на фахівця з охорони праці Університету.

Начальник відділу ОП і ТБ

Масляник В.В.

